

SYLLABUS (I ciklus studija)

Odsjek	Pedagogija – dvopredmetni studij				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Obrazovanje i socijalna isključenost				
Šifra/kod	FIL PED 353	Status (obavezni ili izborni)	izborni	ECTS	3
Ciklus studija	I	Semestar	VI	NPP 2019/20.	
				Ak. godina	2025/26. 2026/27. 2027/28.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	nema				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski, hrvatski i srpski jezik				
Nastavnik	Ime i prezime	prof.dr. Lejla Osmić			
	Kontakt podaci	Kabinet: 105 E-mail: lejla.osmic@ff.unsa.ba lejla.osmic.ffsa@gmail.com Telefon: 253 151	Termin konsultacija	Prema rasporedu konsultacija	
Saradnik	Ime i prezime	/			
	Kontakt podaci	/	Termin konsultacija	/	
Sedmični broj kontakt sati	Predavanja:1 vježbe: 1				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Predmet se fokusira na razumijevanje uloge obrazovanja u prevenciji i smanjenju socijalne isključenosti, kao i na analizu faktora koji dovode do marginalizacije pojedinaca i skupina u društvu. Poseban naglasak stavlja se na povezanost obrazovnih politika i praksi sa socijalnom pravdom, jednakim mogućnostima i inkluzijom ranjivih skupina (djeca i mladi u riziku, osobe s invaliditetom, manjinske skupine i dr.).				

SDG (ciljevi održivog razvoja)	SDG 1, SDG 4, SDG 5, SDG 10, SDG 17
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	<p>Ciljevi predmeta</p> <ul style="list-style-type: none"> - Upoznati studente s teorijskim konceptima socijalne isključenosti i inkluzije. - Analizirati odnos između obrazovnih politika/praksi i socijalne nejednakosti. - Razviti sposobnost kritičkog promišljanja o ulozi obrazovanja u prevenciji marginalizacije ranjivih skupina. - Osposobiti studente za prepoznavanje i predlaganje mjera za unapređenje inkluzivnih obrazovnih praksi.
Ishodi učenja	<p>Nakon položenog ispita studenti će moći:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Objasniti temeljne pojmove i teorijske pristupe socijalnoj isključenosti. - Analizirati ulogu obrazovanja u procesu preveniranja/suzbijanja socijalne isključenosti. - Kritički prosuditi obrazovne politike i prakse iz perspektive socijalne pravde i jednakih mogućnosti. - Identificirati ranjive skupine u riziku od socijalne isključenosti i njihove specifične potrebe u obrazovanju. - Predložiti strategije i mjere za unapređenje inkluzivnog obrazovanja. - Razviti vlastiti profesionalni stav o ulozi pedagoga/edukatora u prevenciji socijalne isključenosti

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Uvod u kolegij, ciljevi nastave, način realiziranja, očekivanja
2.	Socijalna isključenost – pojam, pristup i operacionalizacija I
3.	Socijalna isključenost – pojam, pristup i operacionalizacija II
4.	Indikatori socijalne isključenosti
5.	Strateški dokumenti u borbi protiv socijalnog isključivanja

6.	Marginalizirane skupine i rizici socijalnog isključivanja
7.	Subjektivna socijalna isključenost
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Uloga obrazovanja u procesu socijalnog uključivanja
10.	Inkluzivno obrazovanje – imperativ socijalne inkluzije
11.	Stereotipi i predrasude – prepreke u stvaranju inkluzivne zajednice i inkluzivnog društva
12.	Tema prema potrebama studenata
13.	Prezentacija radova
14.	Prezentacija radova
15.	Priprema za završni ispit/evaluacija nastavnog rada/povratak očekivanjima
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

<p>Način izvođenja nastave (oblici i metode)</p>	<p>S obzirom na sadržaj nastavnog predmeta, nastava je interaktivnog karaktera. Oblici rada koji se primjenjuju su: frontalni, grupni, individualni i individualizirani. Metode nastavnog rada su verbalno – tekstualne i ilustrativno – demonstrativne uz primjenu kreativnih tehnika učenja i podučavanja.</p>															
<p>Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)</p>	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="483 982 1503 1171"> <thead> <tr> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Aktivnost na nastavi</td> <td>5</td> <td>5%</td> </tr> <tr> <td>Portfolij sa pripadajućim zadacima</td> <td>85</td> <td>85%</td> </tr> <tr> <td>Prezentacija rada</td> <td>10</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>ukupno</td> <td>100</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aktivnost na nastavi: podrazumijeva aktivno učešće studenata u nastavnom procesu kroz diskusiju i razgovore, praktične primjere i ilustracije • Portfolij: zbirka radova koji dokumentira učenje, postignuće i refleksije studenata; obuhvata prikupljene materijale, rezultate istraživačkog rada (individualnog, u paru i grupnog), pripadajuće anotacije, članke i ostale materijale koji se odnose na obrazovanje u kontekstu socijalne isključenosti/inkluzije; predaju sa u 11. sedmici nastave • Usmena prezentacija rada praćena ppt <p>Za izvođenje konačne ocjene student mora dostići minimalnih 55% od ukupnog broja bodova za svaku pojedinu aktivnost (osim aktivnosti na nastavi).</p> <p>Napomena: Da bi pristupili završnom ispitu studenti su dužni tokom nastave dostići minimalan broj bodova (55%) za svaki oblik ativnostii te položiti poluemestralni ispit. U konačnu ocjenu ulaze prisustvo i angažiranost studenata tokom nastave, ocjena radnih zadataka i/ili njihova usmena prezentacija te rezultati polusemestralnog i završnog pismenog ispita.</p>	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	Aktivnost na nastavi	5	5%	Portfolij sa pripadajućim zadacima	85	85%	Prezentacija rada	10	10%	ukupno	100	100%
Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)														
Aktivnost na nastavi	5	5%														
Portfolij sa pripadajućim zadacima	85	85%														
Prezentacija rada	10	10%														
ukupno	100	100%														

Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.
Literatura	<ol style="list-style-type: none"> 1. Camović, Dž. and Hodžić, L. (2017). <i>An analysis of preschool education in Bosnia and Herzegovina: Fairness and equal opportunities for all children</i>, Journal of Contemporary Educational Studies – <i>Preschool education in the states of the former Yugoslavia: How far have we come</i>, Vol. 68, issue 3. 154 – 172 2. Hodžić, L. (2016). <i>Pedagoške implikacije socijalne isključenosti Roma</i>, u Zbornik radova sa znanstveno-stručne međunarodne konferencije „Ka novim iskoracima u odgoju i obrazovanju“. Sarajevo: Filozofski fakultet Univerziteta u Sarajevu, str. 99 - 105 3. Hodžić, L. (2017). <i>Glasovi mladih koji izlaze iz brige – izvještaj o stanju i potrebama</i>. Sarajevo: SOS Dječija sela Bosna i Hercegovina: Nautilus 4. Hodžić, L., Kafedžić, L., Zukić, M., Šušnjara, S. i Bjelan Guska, S. (2017). <i>Studenti s invaliditetom i tržište rada u Bosni i Hercegovini: stanje i potrebe</i>. Radovi, knjiga XX, Filozofski fakultet u Sarajevu, Sarajevo, 147 - 161 5. Ilišin, V., Mendeš, I., i Potočnik, D. (2003). <i>Politike prema mladima u obrazovanju i zapošljavanju</i>, Politička misao, 40(3), str. 58-89. Dostupno na: https://hrcak.srce.hr/23076 6. Matković, T. (2009). <i>Mladi između obrazovanja i zapošljavanja: isplati li se školovati?</i>. Program Ujedinjenih naroda za razvoj (UNDP) u Hrvatskoj. Izvješće. 7. Osmić, L. (2020). <i>Subjektivna socijalna isključenost studenata i rizičnih skupina mladih</i>. Zbornik radova Odsjeka za pedagogiju. (online izdanje). god. 3, br. 3, 8-20 8. Osmić, L. i Kafedžić, L. (2019). <i>Obuka akademskog osoblja za inkluzivno obrazovanje: model dobre prakse</i>. U Zbornik radova. Sarajevo: Misija OSCE-a u Bosni i Hercegovini, str. 135 - 148 9. Šućur, Z. (1995). <i>Koncept socijalne isključenosti</i>. Revija socijalne politike, god II, br. 3, Zagreb, str. 223 - 230 10. Šućur, Z. (2001). <i>Siromaštvo: teorije, koncepti i pokazatelji</i>. Zagreb: Pravni fakultet. 11. Šućur, Z. (2004). <i>Socijalna isključenost: pojam, pristupi i operacionalizacija</i>, dostupno na: www.hsd.hr/revija/pdf/1-2-2004/04-Sucur.pdf 12. Šućur, Z. (2006). <i>Siromaštvo, višedimenzionalna deprivacija i socijalna isključenost u Hrvatskoj</i>, Revija za sociologiju, vol. 37, br. 3-4, str. 131 – 147 13. UNESCO (2002). <i>Youth Vulnerability: Assessment of Risk Factors, Threatening the Well – Being of Youth</i>
Napomene	<p>Od studenata se očekuje da odgovorno pristupaju svim zadacima i obavezama, te da postupaju u skladu sa pravilima studiranja i kodeksom ponašanja. Studenti imaju pravo na profesionalni odnos s nastavnikom, a koji se temelji na međusobnom povjerenju i pristojnom ponašanju.</p>

O.Šućur